

Trinity College Dublin

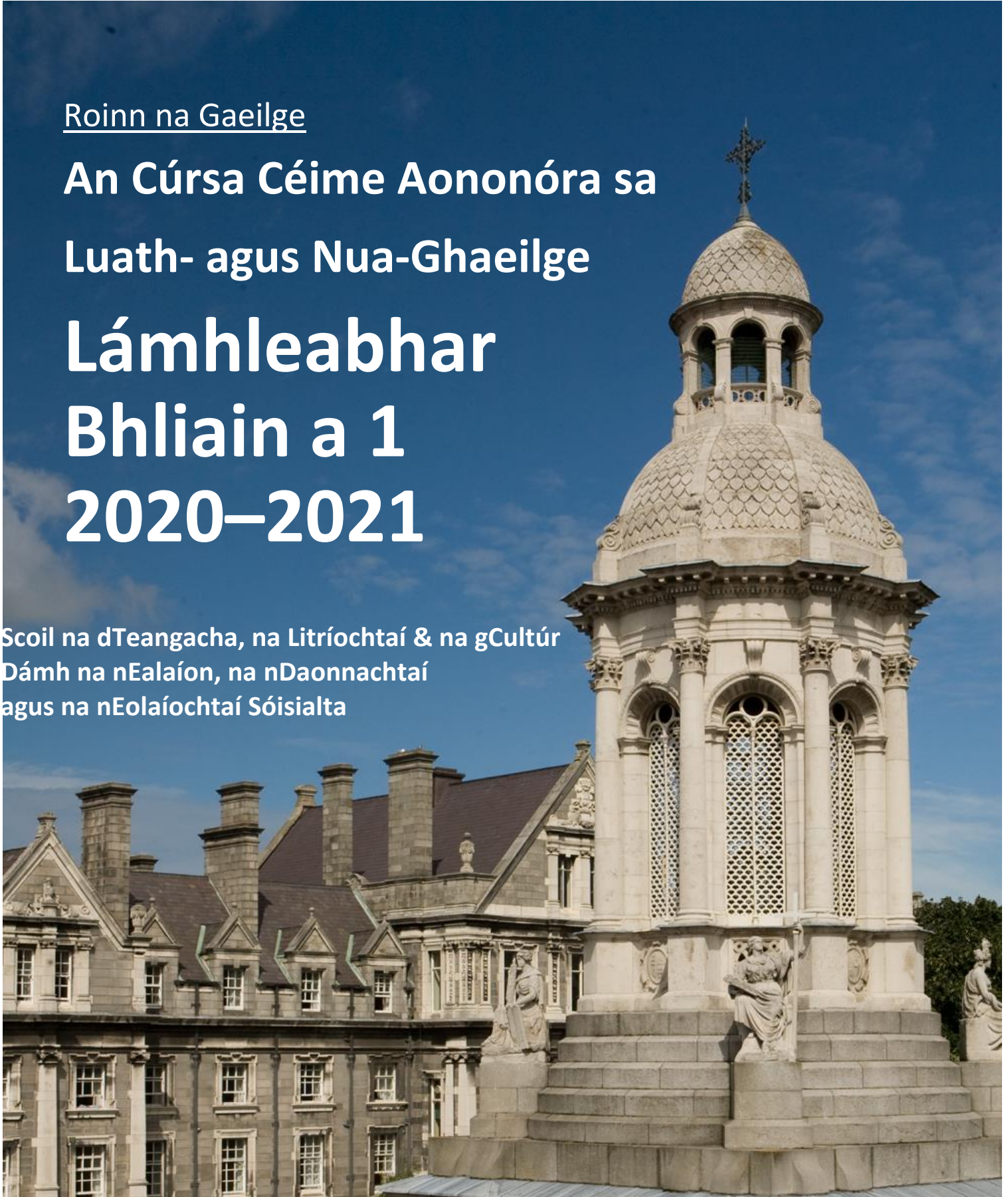
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

The University of Dublin

Roinn na Gaeilge

An Cúrsa Céime Aononóra sa Luath- agus Nua-Ghaeilge Lámhleabhar Bhliain a 1 2020–2021

Scoil na dTeangacha, na Litríochtaí & na gCultúr
Dámh na nEalaíon, na nDaonnachtaí
agus na nEolaíochtaí Sóisialta

ROINN NA GAEILGE 2020 – 2021

FOIREANN NA ROINNE

Ollamh na Gaeilge	Folamh	
Ollamh na Luath-Ghaeilge	An t-Ollamh Damian McManus	Seomra 4056
Léachtóirí	An Dr Eoin Mac Cárthaigh (Ceann Roinne)	Seomra 4061
	An Dr Jürgen Uhlich	Seomra 4062
	An Dr Pádraig de Paor	Seomra 4059
Léachtóirí Páirtaimseartha	Máire Ní Bháin	Seomra 4060
	Mícheál Hoyne	Seomra 4060
	An Dr Christina Cleary	Seomra 4060
	Deirdre Nic Chárthaigh	Seomra 4060
Teagascóirí	Eimear Connick	Seomra 4060
	Philip Mac an Ghoill	
	Ariana Malthaner	
	Peter Weakliam	
Riarthóir	Caoimhe ní Bhraonáin	Seomra 4055

Gheobhaidh tú eolas iomlán faoi Roinn na Gaeilge agus faoinár gcúrsaí ó Riarthóir na Roinne idir 10.00 agus 13.00, Luan go hAoine. (Iarrtar ar mhic léinn gan teacht chun na hoifige ag lorg eolais srl. Iasmuigh de na hamanna sin, ach ar uair na géarphráinne amháin). Seans nach mbeidh duine ar fáil san oifig gach lá faoi chúinsí eisceachtúla na paidéime, ach sa gcás sin déan teagmháil rphoist ag nibhraoc@tcd.ie.

Tá eolas faoin Roinn le fáil freisin ar láthair Choláiste na Tríonóide ar an idirlíon:

www.tcd.ie/Irish

Uimhir theileafóin Riathóir na Roinne: (896)1450, r-Phost: nibhraoc@tcd.ie

I gcás ar bith nach mbeidh Rialacha Ginearálta an Bhoird do mhic léinn mar atá foilsithe i bhFéilire an Choláiste agus a bhfuil sa Lámhleabhar seo ag teacht le chéile, is ag na Rialacha Ginearálta a bheidh an ceannsmacht.

Tá leagan leictreonach den lámhleabhar seo ar fáil ach r-phost a chur chuig nibhraoc@tcd.ie.

AN CÚRSA CÉIME AONONÓRA sa LUATH- agus NUA-GHAEILGE

Cúrsa i litríocht agus i dteanga na Gaeilge ó thús deireadh is ea é seo. I gcuid na **Luath-Ghaeilge** den chúrsa, pléitear mórán gnéithe de litríocht na Gaeilge anuas go dtí 1200A.D., agus múintear teanga na Sean-Ghaeilge, sa chaoi go mbeidh tú in ann téacsanna Luath-Ghaeilge ar nós Táin Bó Cúailgne a léamh sa bhunteanga. Cloisfidh tú léachtaí ar stair na Gaeilge agus ar an ngaol atá ag an nGaeilge leis na teangacha Ceilteacha eile, agus léifidh tú meascán samplach de théacsanna idir phrós agus fhilíocht, eaglasta agus saolta. Beidh deis agat freisin an Bhreatnais a fhoghlaim agus roinnt de litríocht na Breatnaise a léamh má tá foireann ar fáil.

Cúrsa i litríocht agus i dteanga na Nua-Ghaeilge agus Ghaeilge na hAlban (Gàidhlig) is ea cuid na **Nua-Ghaeilge** den chúrsa. Pléitear mórán gnéithe de litríocht na Gaeilge is na Gàidhlig ó 1200A.D. anuas go dtí an lá atá inniu ann. Mar shampla, léifidh tú dánta sa dán díreach, scéalta agus laoihe Fiannaíochta, téacsanna próis ón 15ú - 18ú céad agus saothar le scríbhneoirí nua-aimseartha (Mac Piarais, Ó Ríordáin, Ó Direáin, Ní Dhomhnaill, Ó Cadhain, Ó Conaire, Mac Grianna, Ó Searcaigh, Ó Súilleabháin, Ó Tuairisc, Ó Tuama, 7rl.). Pléitear teanga na Gaeilge is na Gàidhlig sa tréimhse chéanna agus tugtar léachtaí ar litríocht bhéil na Gaeilge (béaloideas). Foghlaimeoidh tú Gaeilge na hAlban; déanfaidh tú freastal ar ranganna i scríobh na Gaeilge agus i labhairt na Gaeilge (teanglann); agus gheobhaidh tú deontas le cuidiú leat tréimhse a chaitheamh sa Ghaeltacht.

Bliain Acadúil 2020/21

I mbliana táimid ag súil leis an oiread ranganna agus is féidir a dhéanamh ar an gcampas, ach i ngeall ar shrianta a bhaineann le sláinte poiblí agus Covid-19, gach seans gur ar líne a bheidh cuid mhaith ranganna. Trí **Blackboard** agus **Zoom** a dhéanfar iad sin mura gcloiseann sibh a mhairt ón léachtóir.

TEAGMHÁIL:

Is é an Oll. **Damian McManus** an ball foirne teagmhála le haghaidh iníonacha/mac léinn na Luath-Ghaeilge sa chéad bhliain (pmcmanus@tcd.ie).

Is é **Pádraig de Paor** an ball foirne teagmhála le haghaidh iníonacha/mac léinn na Nua-Ghaeilge sa chéad bhliain (depaorp@tcd.ie / (01) 896 1549).

AN LUATH-GHAEILGE CÚRSA NA CHÉAD BHLIANA

AN CLÁR TEAGAISC

IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge A (5 ECTS)

Léachtóir: Damian McManus (**Gramadach**) Leathbhliain 1, 2 u/ch sa tseachtain

Teagascóir: Christina Cleary (**rang teagaisc**) Leathbhliain 1, 1 u/ch sa tseachtain

Measúnú: 66% scrúdú scríofa, 34% ceachtanna gramadaí [scrúdú ar líne, 120 nóiméad, sa tréimhse oifigiúil scrúduithe mí Eanáir]

Leabhair: E. G. Quin, Old-Irish Workbook (Dublin 1975) J. Strachan and O. Bergin, Old-Irish Paradigms and Selections from the Old-Irish Glosses (Dublin 1949, srl.) A. Green Old Irish Verbs and Vocabulary (Somerville, MA, 1995)

IRU11021 Uraiceacht i bhfoinsí na Sean-Ghaeilge (5 ECTS)

Léachtóir: Jürgen Uhlich. 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1

Measúnú: 40% Scrúdú scríofa, 60% aiste. [scrúdú ar líne 90 nóiméad i Seachtain 12]

Leabhair: Soláthrófar liosta léitheoireachta

IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta (5 ECTS)

Léachtóir: Damian McManus. 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1

Measúnú: 40% Scrúdú scríofa, 60% aiste. [scrúdú ar líne 90 nóiméad i Seachtain 12]

Leabhair: Soláthrófar liosta léitheoireachta

IRU11002 Gramadach na Sean-Ghaeilge B (10 ECTS)

Léachtóir: Damian McManus (**Gramadach**) Téarma 2, 2 u/ch sa tseachtain

Teagascóir: Christina Cleary (**rang teagaisc**) Téarma 2, 1 u/ch sa tseachtain

Measúnú: 66% scrúdú scríofa, 34% ceachtanna gramadaí [scrúdú ar líne, 180 nóiméad, sa tréimhse oifigiúil scrúduithe samhraidh]

Leabhair: E. G. Quin, Old-Irish Workbook (Dublin 1975) J. Strachan and O. Bergin, Old-Irish Paradigms and Selections from the Old-Irish Glosses (Dublin 1949, srl.) A. Green Old Irish Verbs and Vocabulary (Somerville, MA, 1995)

IRU11032 Uraiceacht Próis sa Luath-Ghaeilge (5 ECTS)

Léachtóir: Ariana Malthaner. Téarma 2, 1 u/ch sa tseachtain

Measúnú: 100% scrúdú scríofa [scrúdú ar líne 90 nóiméad i Seachtain 12]

Leabhair (Gramadach): E. G. Quin, Old-Irish Workbook (Dublin 1975) J. Strachan and O. Bergin, Old-Irish Paradigms and Selections from the Old-Irish Glosses (Dublin 1949, srl.) A. Green Old Irish Verbs and Vocabulary (Somerville, MA, 1995)

Leabhair: J. Strachan & O. Bergin Stories from the Táin (Dublin 1944, srl.) Soláthrófar fótachóipeanna de théacsanna eile.

ACHOIMRE AR AN MEASÚNÚ SA LUATH-GHAEILGE

Scrúduithe Scríofa:

Scrúdú Geimhridh

Early Irish – Paper I (66% de) IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge A (2 u/ch)

Scrúdú Samhraidh

Early Irish – Paper I (66% de) IRU11002 Gramadach na Sean-Ghaeilge B (3 u/ch)

Scrúduithe Ranga

Scrúdú ar líne, Seachtain 12, T1 (40% de) IRU11021 Uraiceacht i bhfoinsí sa Sean-Ghaeilge

Scrúdú ar líne, Seachtain 12, T1 (40% de) IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta

Scrúdú ar líne, Seachtain 12, T2 (100% de) IRU11032 Uraiceacht Próis na Sean-Ghaeilge

Measúnú Leanúnach:

Aiste (1,500-2000 focal) (60% de) IRU11021 Uraiceacht i bhfoinsí sa Sean-Ghaeilge

Aiste (1,500-2000 focal) (60% de) IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta

Ceachtanna (34% de) IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge A

Ceachtanna (34% de) IRU11002 Gramadach na Sean-Ghaeilge B

Is ar líne a bheidh na scrúduithe ar fad. Maidir le ‘scrúduithe ranga’ – beidh tréimhse níos faide ná fad ranga agaibh (90 nóiméad) ar fhaitíos go mbeadh fadhbanna teicniúla ag daoine, ach níor cheart go nglacfadh sé níos faide na 45 nóiméad an scrúdú a chríochnú.

Tá dhá aiste le cur isteach agaibh sa Luath-Ghaeilge: ceann ar IRU11021 Uraiceacht i bhfoinsí sa Sean-Ghaeilge agus ceann ar IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta

Tá an chéad aiste (do rogha féin cé acu ceann) le bheith istigh ar nó roimh an Aoine i seachtain a 9 sa chéad théarma – **27 Samhain 2020**. Tá an aiste eile le bheith istigh ar nó roimh Aoine i seachtain a 11 sa chéad téarma – **11 Nollaig 2020**.

TORTHAÍ FOGHLAMA

IRU11001 & IRU11002 Gramadach na Sean-Ghaeilge A&B: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- Sean-Ghaeilge chlasaiceach bhunúsach a léamh agus a aistriú
- ortagrafaíocht na Sean-Ghaeilge agus an difríocht idir í agus ortagrafaíocht na Nua-Ghaeilge a thuiscint
- anailís a dhéanamh, agus leas á bhaint as an téarmaíocht chuí, ar struchtúr ghramadach abairtí bunúsacha Sean-Ghaeilge
- coincheap na ‘paradaíme’ a thuiscint agus leas a bhaint as in anailís ghramadaí.
- na príomhdhifríochtaí idir an tSean- agus an Nua-Ghaeilge a aithint agus a mhíniú
- na scileanna anailíse a foghlaimíodh i gcás na Sean-Ghaeilge a úsáid i gcás aon teanga eile
- gluaiseanna a úsáid i gceart

IRU11032 Prós na Sean-Ghaeilge: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- scéalta próis ar a nós sin in *Stories from the Táin* (nó scéalta ag leibhéal ar aon dul leo sin) a aistriú go neamhspleách
- formáid na hanailíse ghramadaí a thabhairt chun cuimhne agus a chur i bhfeidhm ar fhoirmeacha eile Sean-Ghaeilge taobh istigh dá leibhéal chumais
- formáid na hanailíse ghramadaí a thabhairt a chur i bhfeidhm ar fhocail Bhéarla agus ar fhocail ó theangacha eile seachas an tSean-Ghaeilge
- gluaiseanna téacsúla a úsáid i gceart

IRU11021 Uraiceacht i bhfoinsí na Sean-Ghaeilge: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- leagan bunúsach den chló Gaelach a léamh agus cur síos a dhéanamh air
- critéir éagsúla dátaíthe a aithint agus iad a úsáid chun lámhscríbhinn a dhátú
- an tSean-Ghaeilge a lonnú go cruinn i gcontanam níos leithne fhorbairt agus sheachadadh na Gaeilge
- cur síos bunúsach a dhéanamh ar ionad na Gaeilge taobh istigh d’fhortheaghlach na dteangacha Ceilteacha
- an aibítir Ogam a léamh agus cur síos a dhéanamh uirthi
- saintréithe bunúsacha mheadarachtaí na Sean-Ghaeilge a aithint agus cur síos a dhéanamh orthu

IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- na catagóirí éagsúla ina roinntear litríocht na Luath-Ghaeilge a aithint agus cur síos a dhéanamh orthu
- tuiscintí éagsúla na scoláireachta nua-aimseartha i dtaobh nádúr agus fheidhm na seanscéalaíochta dúchais
- anailís a dhéanamh ar mhórghnéithe na beathaisnéise laochúla agus an teamláid sin a chur i bhfeidhm ar na scéalta a léitear
- bunteachtaireacht na scéalta a ndéantar staidéar orthu a aithint
- cur síos a dhéanamh ar thábhacht na seanscéalta do léitheoir an lae inniu
- aiste a scríobh ag baint úsáide as tagairtí líonmhara don leabharliosta lán a thugtar do gach aon seanscéal

AN NUA-GHAEILGE - CÚRSA NA CHÉAD BHLIANA

AN CLÁR TEAGAISIC

IRU1144Y Ceart & Labhairt na Teanga (10 ECTS) 2 u/ch sa tseachtain, Bliain iomlán.

Léachtóir: Mícheál Hoyne

Measúnú: 40% scrúdú scríofa, 30% scrúdú béil, 30% ceachtanna gramadaí [scrúdú ar líne 180 nóiméad i dtréimhse scrúduithe an tsamhraidh]

NB: Tá sé fíor-thábhachtach pas a ghnóthaí sa scrúdú scríofa sa mhodúl IRU1144Y.

Leabhair: E. Ó Dónaill *Gramadach Gan Stró*

IRU11401 Nualitríocht T1 (5 ECTS) Léacht agus rang teagaisc sa tseachtain (2 u/ch), T1.

Léachtóir: Pádraig de Paor.

Measúnú: 100% aiste. 2,000-2,500 focal.

Téacsanna le fógairt sa rang.

IRU11431 Éire agus an Ghaeilge san Eoraip I (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1.

Léachtóir: Pádraig de Paor.

Measúnú: 100% aiste. 2,000-2,500 focal.

Téacsanna le fógairt sa rang.

IRU11402 Nualitríocht T2 (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 2. (móide rang teagaisc an chéad 4 sheachtain den téarma)

Léachtóir: Pádraig de Paor.

Measúnú: 100% aiste. 2,000-2,500 focal.

Téacsanna le fógairt sa rang.

IRU11422 Dán Díreach agus Scéalaíocht Chéitinn (5 ECTS) 2 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Léachtóir: Deirdre Nic Chárthaigh

Measúnú: 100% scrúdú scríofa.

Téacs (Céitinn): O. Bergin (eag.): *Stories from Keating's History of Ireland*, Royal Irish Academy.

Téacs (Dán Díreach): E. Knott: *Irish Syllabic Poetry*, Dublin Institute for Advanced Studies.

ACHOIMRE AR AN MEASÚNÚ:-

Scrúduithe:

Scrúdú Samhraidh

Nua-Ghaeilge – Páipéar I (3 u/ch) (40% de) IRU1144Y Ceart agus Labhairt na Teanga

Scrúduithe Ranga

Scrúdú Ranga, Seachtain 12 (T2) IRU11422 Dán Díreach agus Céitinn (Dán Díreach)

Scrúdú Ranga, Seachtain 12 (T2) IRU11422 Dán Díreach agus Céitinn (Céitinn)

Scrúdú Béil

(30% de) IRU1144Y Ceart agus Labhairt na Teanga

Measúnú leanúnach:

Aiste (2,000 – 2,500 focal) (100% de) IRU11401 Nualitríocht T1

Aiste (2,000 – 2,500 focal) (100% de) IRU11431 Éire agus an Ghaeilge san Eoraip I

Aiste (2,000 – 2,500 focal) (100% de) IRU11402 Nualitríocht T2

Ceachtanna (30% de) IRU1144Y Ceart agus Labhairt na Teanga

Tá aistí don chéad téarma le bheith istigh ar nó roimh an Aoine **8 Eanáir 2021**. Tá aistí don dara téarma le tabhairt isteach suas go dtí an Aoine **30 Aibreán 2021**.

TORTHAÍ FOGHLAMA

IRU11401 agus IRU11402 Nualitríocht T1 & T2: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach acu, beidh siad ábalta ar:

- freagairt go tuisceanach agus go hógair do thacar téacsáí Gaeilge ón 20ú agus an 21ú haois.
- labhairt go heolgaiseach agus go léannta ar na coinbhinsiúin agus ar na nósanna a bhaineann le seánraí éagsúla nualitríochta (gearrscéal, filíocht srl)
- tagairt a dhéanamh d'fhoinsí difriúla taighde
- leas a bhaint as sainfhoiclóir an chriticis agus na léirmheastóireachta

IRU11431/2 Éire agus an Ghaeilge san Eoraip I: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach acu, beidh tuiscint acu ar

- stair na cumarsáide idir institiúidí polaitiúla, sóisialta agus cultúrtha na hÉireann agus an chuid eile den Eoraip ón tréimhse is luaithe go dtí an lá atá inniu ann;
- an tionchar atá ag athruithe sóisialta, cultúrtha agus teangeolaíoch tríd na haoiseanna ar cheangal na hÉireann leis an gcuid eile den Eoraip;
- ról na Gaeilge in Éirinn agus san Eoraip;
- na príomhchoincheapa cultúrtha, polaitiúla, sóisialta agus sochtheangeolaíoch atá de dhíth le hanailís a dhéanamh ar an ngaol idir an Ghaeilge agus an chuid eile den Eoraip;
- conas comparáid agus codarsnacht a dhéanamh go líofa ar pholaitíocht agus ar pholasaithe teanga in Éirinn le hais áiteanna eile san Eoraip.

IRU11422 Dán Díreach agus Scéalaíocht Chéitinn: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach acu, beidh siad ábalta ar

- cuntas a thabhairt ar pharaiméadair na Gaeilge Clasaicí agus na Nua-Ghaeilge Moiche
- cur síos buneolasach a dhéanamh ar ról an aosa dána agus eagna le linn na tréimhse
- taitneamh tuisceanach a bhaint as téacsáí áille an Chéitinnigh
- anailís a dhéanamh ar ghramadach Ghaeilge an Chéitinnigh
- aistriúchán a dhéanamh ar na téacsáí;
- na meadarachtaí is tábhachtaí i bhfilíocht na Gaeilge Clasaicí a thuiscint.

IRU1144Y Ceart & Labhairt na Teanga: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach acu, is éard a bheidh sealbhaithe acu ná

- bunscileanna scríbhneoireachta sa Nua-Ghaeilge
- tuiscint ar na héagsúlachtaí móra idir dul an Bhéarla agus dul na Gaeilge
- bunscileanna aistriúcháin (Ó Ghaeilge go Béarla, agus ó Bhéarla go Gaeilge)
- eolas maith ar chomhréir na Gaeilge, ar dhíochlaonadh an ainmfhocail agus ar réimniú na mbriathra
- foclóir saibhir agus stór focal leathan
- cur amach ar fhoghair agus ar fhuaimneanna aon chanúna amháin agus a gceart-úsáid ina chaint féin
- tuiscint ar rithimí nádúrtha na teanga mar atá sí á labhairt ag cainteoirí Gaeilge ó dhúchas
- muinín as a chumas labhairt as Gaeilge
- tuiscint ar thábhacht na haithrise i sealbhú teanga

NÓTAÍ TÁBHACHTACHA DO MHC LÉINN SA CHÉAD BHLIAIN

a. FREASTAL

Ní mór do mhic léinn freastal ar léachtaí agus ar ranganna an chúrsa, agus ceachtanna agus aistí an chúrsa a scríobh. Má bhíonn siad faillíoch, féadtar é sin a thuirisciú don Léachtóir Sinsearach, agus má dhéantar é sin ag deireadh an dá théarma sa bhliain chéanna, féadann an Léachtóir Sinsearach cead a dhiúltú dóibh na scrúduithe cinn bhliana a sheasamh. Ní mór do gach mac léinn freastal ar, ar a laghad, dhá dtrian de na léachtaí agus na ranganna in aon mhodúil ar leith, agus dhá dtrian den obair scríofa a bhaineann le haon mhodúl a dhéanamh leis na pointí creidmheasa a bhaint amach don chúrsa agus le nach measfar an iníon / mac léinn a bheith faillíoch.

b. OBAIR LEANÚNACH / AISTÍ

Moltar do na mic léinn a thabhairt dá n-aire go bhfuil céatadán ard de mharcanna na chéad bhliana ag dul do cheachtanna agus d'aistí a dhéanann siad le linn na bliana. Tá sé an-tábhachtach nach ndéanfaidís faillí san obair sin. Beidh ar na mic léinn 5 aiste, a bheidh idir 2000 agus 2500 focal ar fad, a scríobh i rith na bliana.

Tá an chéad aiste (do rogha féin cé acu ceann idir IRU11021 Uraiceacht na bhfoinsí Sean-Ghaeilge agus IRU11041 Uraiceacht na Sean-scéalaíochta) le bheith istigh ar nó roimh an Aoine i seachtain a 9 sa chéad théarma – **27 Samhain 2020**. Tá an aiste eile sa Luath-Ghaeilge le bheith istigh ar nó roimh Aoine i seachtain a 11 sa chéad téarma – **11 Nollaig 2020**. Tá dhá aiste sa Nua-Ghaeilge (IRU11401 agus IRU11432) le bheith istigh ar / roimh an Aoine **8 Eanáir 2021**. Tá an aiste ar 11402 Nualitríocht T2 le bheith istigh ar nó roimh an Aoine **30 Aibreán 2021**. Tá cóip leictreonach den aiste le cur chuig aisti.gaeilge@tcd.ie.

Gearrfar pionós 5% in aghaidh na seachtaine i ndiaidh an spriocdháta agus ní ghlacfar le haiste níos mó ná coicís déanach gan cead speisialta ón gCeann Roinne. Ní mór don mhac / iníon léinn an aiste a thabhairt don Rúnaí agus foirm oifigiúil ceangailte leis / í a chur isteach trí Blackboard – pé treoir a thugann an léachtóir.

Aistí – treoir ghinearálta:

Ní mór d'aistí a bheith slachtmhar, soléite agus clóscríofa le spásáil 1.5 no 2 idir línte. Fágтар dóthain spáis sna himill le haghaidh nótaí srl. Bíodh argóint leanúnach san aiste agus tús, lár agus deireadh leis an argóint sin. Abair ag an tús cén dearcadh atá agat nó mínigh go cruinn cad tá fút a dhéanamh. Bain úsáid as tagairtí do bhuntéacsanna / sleachta astu le cur ar son na hargóna; bain úsáid as aistriúcháin ar na sleachta sin más gá. Scríobh conclúid ag an deireadh.

Tabhair tagairtí (i bhfonótaí, nó i nótaí deiridh nó idir lúbíní i dtéacs na haiste féin). Bíodh leabharliosta ag deireadh na haiste le tagairtí in ord aibítre de réir shloinnte na n-údar.

Ní miste úsáid a bhaint as tuairimí scoláirí eile má thugann tú le fios go bhfuil sé sin á dhéanamh agat agus má chuireann tú tagairtí ar fáil; is iad do thuairimí féin is tábhachtaí sa mheasúnú, áfach. Ná fág athfhriotail ina ndílleachtaí uaigneacha i lár théacs na haiste; abair rud éigin fúthu agus figh isteach in argóint na haiste iad. Ná déan bradaíl (féach thíos).

Tagairtí:

An córas is fearr ná ‘sloinne + dáta + leathanach’ agus na sonraí a chur ar fáil sa leabharliosta ag deireadh na haiste. Seo sampla dá leithéid:

Mar seo a leanas a mhíníonn Aisling Ní Dhonnchadha an forás sin sa ghearrscéal Gaeilge: ‘Blah, blah, blah’, (Ní Dhonnchadha, 1981, 135-6).

Sa liosta leabhar ag deireadh na haiste, bíodh sé, i gcás leabhair, mar seo :

Ní Dhonnchadha, A. (1981): *An Gearrscéal sa Ghaeilge*.

Agus i gcás ailt acadúil i leabhar:

Ó Háinle, C (1978): ‘Gnéithe d’ealaín Phádraic Uí Chonaire’, *Promhadh Pinn* (lgh. 22 – 31).

c. BRADAÍL SCOLÁIREACHTA

Moltar do gach mac/iníon léinn polasaí na hOllscoile i dtaobh Bhradaíl Scoláireachta (“Plagiarism”) a léamh go cúramach. Gheofar an polasaí sin i bhFéilire na hOllscoile (The University of Dublin Calendar 2020-2021, General Regulations and Information, agus tuilleadh eolais i lámhleabhar na Scoile). Is éard is bradaíl scoláireachta ann, saothar nó tuairimí duine eile (mac léinn nó scoláire) a chur faoi bhráid na hOllscoile mar shaothar/thuairimí de do chuid féin (.i. gan foinse an tsaothair/na dtuairimí sin a lua, is gan aitheantas cuí a thabhairt don té ar leis/léi iad). Ní mór do Roinn na Gaeilge rialacha na hOllscoile a chur i bhfeidhm i gcás mar sin.

Tá an cúrsa ar líne ‘Ready Steady, Write’ le comhlíonadh ag gach mac léinn agus beidh dearbhú ina leith sin le síniú ag gach mac léinn agus obair scríofa á cur isteach acu (ar fáil ag <http://tcd-ie.libguides.com/plagiarism/ready-steady-write>).

d. GRÁID:

I	70%-100%	freagra/aiste den chéad scoth
II.1	60%-69%	freagra/aiste an-mhaith
II.2	50%-59%	freagra/aiste mhaith
III	40%-49%	freagra/aiste shásúil
F1	30%-39%	freagra/aiste mhíshásúil (teip)
F2	0%-29%	freagra/aiste an-lag (teip)

Is iad seo a leanas na critéir a chuirtear san áireamh sa mheasúnú:

Aiste: feabhas na n-argóintí, cur i láthair (féach thíos), leithne léitheoireachta, cruinneas teanga, líofacht stíle, saibhreas foclóra, cruinneas litrithe.

Aistriúchán: dílseacht don bhuntéacs, cruinneas teanga, líofacht stíle, saibhreas foclóra, cruinneas litrithe.

Anailís: cruinneas na hanailíse, saibhreas sonraí; an anailís a bheith ag teacht leis an aistriúchán.

Achoimre ar an measúnú ar aistí:

	Téis	Taighde	Argóint	Cur i láthair
Céad onóracha	smaointeoireacht nua, forbartha go maith	foinsí príomhúla, éagsúlacht foinsí, foinsí cuí	dea-eagraithe, conclúid	stíl shoiléir, gan aon bhotúin chló
Dara honóracha	forbartha go maith	foinsí tánaisteacha, éagsúlacht	eagraithe, gan aon conclúid	gá le cúram ó thaobh stíle, comhréire
Pas / Tríú honóracha	Doiléir	gan ach foinse nó dhó	measartha eagraithe	easpa cúraim tríd síos
Teip	gan téis a bheith ann	Éadomhain	mí-eagraithe	laigí substaintiúla

e. DUAISEANNA

- i. **Duais an Urr. Thaddeus O'Mahony:** bronntar í seo ar an té is fearr torthaí i scrúduithe na chéad bhliana sa Nua-Ghaeilge.
- ii. **Duais Ceapadóireachta:** bronntar duais ar an mbeirt is fearr aistí a scríobh le linn na chéad bhliana sa Nua-Ghaeilge.

f. DEONTAIS GHAELTACHTA

Ní mór do mhic léinn na Nua-Ghaeilge dhá mhí ar a laghad a chaitheamh sa Ghaeltacht sula seasann siad a scrúdú céime sa Nua-Ghaeilge (sa tríú nó sa cheathrú bliain). Chun cuidiú le mic léinn an riail sin a chomhlíonadh, bronntar uimhir áirithe deontas Gaeltachta i ngach bliain acadúil. Chun cur isteach orthu ní mór do mhic léinn iarratas a dhéanamh ar fhoirm faoi leith i ndeireadh an chéad téarma, agus teacht chuig agallamh nó chuig cruinniú a fhógraítear. Aon duine a roghnaítear dá bharr sin, beidh sé/sí i dteideal ar dheontas ach na coinníollacha cuí a chomhlíonadh. **Moltar go láidir do mhic léinn dul siar leis an rang go hAcadamh na hOllscolaíochta (NUIG)** ar thuras a eagraíonn an Coláiste sa samhradh sula dtéann siad isteach sa dara nó tríú bliain (coicís mí Bealtaine). Is í Caoimhe ní Bhraonáin an ball foirne lena ndéanfar teagmháil faoi scéim na ndeontas.

g. TEANGEOLAÍOCHT/ MODÚIL ROGHNACHA na TRÍÓNÓIDE / ÁBHAR NUA:

Sa dara bliain beidh roghanna le déanamh agaibh maidir le bhur gconair tríd an gcúrsa bunchéime. Beidh cead agaibh 20 ECTS a dhéanamh taobh amuigh den chúrsa Luath- agus Nua-Ghaeilge. Tá tuilleadh eolais faoi seo ar fáil ag <https://www.tcd.ie/academicregistry/trinity-pathways/>

NÓTAÍ EILE DO MHC LÉINN I ROINN NA GAELIGE

Foinsí úsáideacha: Acadúil

- An Leabharlann – féach www.tcd.ie/library le teacht ar an gcatalóg
- www.tearma.ie – foclóir téarmaíochta ar-líne, foinse maith do théarmaí nua-aoiseacha, ach bheadh gá le Ó Dónaill / de Bhaldráithe don ghnáth-fhoclóir laethúil (www.focloir.ie agus www.teanglann.ie).
- www.edil.ie eDil – Dictionary of the Irish Language, leagan in chuardaigh ar-líne, úsáideach do lucht na Luath-Ghaeilge go háirithe.
- Gaeilge na hAlban: Féach www.smo.uhi.ac.uk agus www.bbc.co.uk/scotland/alba le teacht ar ábhar bhreise.

Foinsí Úsáideacha: Saol an Choláiste

Do thiúitéir: Is é/í do thiúitéir nó d’oide an nasc idir tú agus oifigí an Choláiste. Má bhíonn nótaí tinnis agat, fadhbanna pearsanta nó fadhbanna acadúla, cuirfidh an tiúitéir tacaíocht ar fáil duit ar bhonn rúnda. Féach [www.tcd.ie/Senior Tutor/your tutor](http://www.tcd.ie/Senior_Tutor/your_tutor) le teacht ar thuilleadh eolais.

Comhairleoireacht: Tá comhairleoirí ar fáil sa Choláiste le cuidiú le mic léinn ar bhealaí éagsúla, nuair a bhíonn deacrachtaí pearsanta nó deacrachtaí acadúla acu. Féach [www.tcd.ie/Student Counselling](http://www.tcd.ie/Student_Counselling) le teacht ar thuilleadh eolais. Agus féach <http://student2student.tcd.ie/> le treoir níos ginearálta a fháil ó mhic léinn eile sa choláiste. Pléann an dá dhream seo le réimse leathan ábhar; strus, aistí a scríobh (in am!), líonn dubh, nótaí a ghlacadh, srl.

Seirbhísí do mhic léinn le míchumais: Cuireann an oifig seo tacaíocht agus réimse seirbhísí ar fáil do mhic léinn a bhfuil míchumas de chineál ar bith acu, agus dóibh siúd a bhfuil deacrachtaí foghlama acu. Féach an suíomh www.tcd.ie/disability/ le teacht ar eolas eile.

An tSeirbhís Ghairmthreorach: Tá píosa ar leith thall faoin oifig seo. Is í Orlaith Tunney an príomhdhuine a bhíonn ag plé le mic léinn i Roinn na Gaeilge. Féach www.tcd.ie/careers/ le teacht ar aon eolas eile. Tá tuilleadh eolais faoina gcuid oibre siúd freisin i Lámhleabhar na Scoile.

Aontas na Mac Léinn: Cuireann Aontas na Mac Léinn réimse seirbhísí ar fáil, idir seirbhísí leasa an mhic léinn agus cúrsaí siamsaíochta. Féach www.tcdsu.org.

An Cumann Gaelach: Eagraíonn an Cumann céilithe, grúpaí amhránaíochta, ranganna rince seite, bunranganna Gaeilge d’eachtrannaigh, deirí seachtaine as baile agus Féile mhór na hÉigse. Féach www.cumann.ie

Oifig na Gaeilge: Tá Oifig na Gaeilge ann chun an Ghaeilge a chur chun cinn sa Choláiste, i measc na foirne agus i measc na mac léinn. Cuireann an Oifig seirbhísí agus eolas ar fáil do phobal an Choláiste – scéimeanna cónaithe Gaeilge na mac léinn ina measc. www.tcd.ie/gaeloifig

I gcás éigeandála, tá Seirbhísí Slándála an Choláiste ar fáil ar x1999 (01 896 1999).

Tá cur síos ar an gCóras ECT (European Credit Transfer and Accumulation System = ECTS) i Lámhleabhar na Scoile.

Eolas faoi 'Bhradaíl Liteartha' faoi mar atá leagtha síos i bhFéilire an Choláiste (**Calendar Statement on Plagiarism for Undergraduates - Part II, 82-91**)

<https://www.tcd.ie/calendar/undergraduate-studies/general-regulations-and-information.pdf#plagiarism>

Agus faoi na himpleachtaí a bhaineann le bradaíl: <http://tcd-je.libguides.com/plagiarism/levels-and-consequences#s-lg-box-wrapper-9089155> Féach tuilleadh eolais i Lámhleabhar na Scoile.